

بررسی و مقایسه چگونگی وضعیت منبع کنترل از بعد درونی و بیرونی بودن آن در بین دانش

آموزان نابینا و بینای شهر شیراز

جلال کلانتری^{۳۳۰}

چکیده

منظور از منبع کنترل^{۳۳۶} یعنی میزان باور شخص درباره اینکه به چه میزان می تواند بر زندگی خود اثر داشته باشد. منبع کنترل در افراد می تواند درونی و یا بیرونی باشد. پژوهش حاضر به بررسی و مقایسه چگونگی وضعیت منبع کنترل از بعد درونی یا بیرونی بودن آن در دانش آموزان نابینا و بینای شهر شیراز پرداخته است. جهت گرد آوری داده ها از آزمون منبع کنترل نوویکی - استریک لند استفاده گردیده است. گروه نمونه پژوهش شامل 80 نفر از دانش آموزان نابینا و به همین تعداد دانش آموزان بینای شهر شیراز می باشد که به روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب گردیده. تحلیل نتایج حاصل از اجرای ابزار مورد استفاده در پژوهش بر روی گروه نمونه نشانگر وجود تفاوت معنی دار آماری در سطح 0/05 نمی باشد. به عبارت دیگر دانش آموزان نابینا و بینای گروه نمونه پژوهش را بر حسب ویژگی بینای آنها نمی توان در یکی از دو گروه افراد با منبع کنترل درونی و یا افراد با منبع کنترل بیرونی قرار داد. ضمناً بین چگونگی وضعیت منبع کنترل دانش آموزان دختر نابینا و دانش آموزان پسر نابینای گروه نمونه پژوهش تفاوت معنی دار در سطح 0/05 وجود دارد.

واژگان کلیدی: دانش آموزان نابینا و بینا - چگونگی وضعیت منبع کنترل

¹⁹- کارشناس ارشد روان شناسی و آموزش کودکان استثنائی - عضو هیئت علمی تمام وقت گروه آموزش روان شناسی دانشگاه آزاد اسلامی

مقدمه

هر نوع معلولیتی از جمله معلولیت بینایی، پی آمدهای گوناگونی از جنبه های آموزشی، اجتماعی، اقتصادی، روان شناختی و ... برای فرد مبتلا و اجتماعی که در آن زندگی می کند به دنبال دارد نابینایی مرزی نمی شناسد و بدون در نظر گرفتن سن، ملیت، مذهب، نژاد و طبقه اجتماعی و اقتصادی ممکن است افراد را مبتلا سازد.

نابینایی را می توان یک ویژگی یا یک خصیصه در نظر گرفت (1).

نابینایی انسان را از منبع عظیم اطلاعات محروم می نماید و در نتیجه تأثیرات منفی زیادی می تواند بر سایر ویژگیهای رفتاری انسان داشته باشد (2).

اختلال نابینایی³³⁷ اصطلاحی پذیرفته شده است که به همه سطوح کاستی بینایی اشاره دارد. این اصطلاح معادل با نابینایی³³⁸ نیست. حتی آنهایی که نابینا پنداشته می شوند اغلب می توانند تفاوت روشن و تاریک را تشخیص دهند.

فردی که دارای اختلال بینایی است رشد نابهنجار، بیماری و یا آسیبی دارد که عملکرد و توانایی چشم هایش را کاهش می دهد.

از نابینایی تعاریف و طبقه بندی هایی با رویکرد های گوناگون ارائه شده است. به این ترتیب نابینایی طبی، حرفه ای، قانونی، آموزشی و نظایر آنها، در تعاریف خاصی محدود گشته اند. حدت بینایی³³⁹، به کیفیت واضح دیدن فرد اشاره دارد. به این ترتیب شخصی که حدت بینایی 20/70 دارد اشیایی را که افراد با بینایی بهنجار از فاصله 70 فوتی می بینند، او از فاصله 20 فوتی می بیند.

میدان بینایی³⁴⁰، به چگونگی وسعت و پهنای بینایی یک فرد اشاره می کند، و شامل منطقه ای می شود که شخص بدون تکان دادن سرش می تواند ببیند (4).

انجمن روان پزشکان آمریکا در سال 1934 تعریفی از بینایی ارائه نموده که هنوز مورد قبول می باشد. بر اساس این تعریف فرد نابینای قانونی به کسی گفته می شود که تیز بینی او در چشم بهتر حتی با استفاده از وسایل کمکی مانند

2-Visual impairment

³³⁸ - Blindness

³³⁹ - Visual activity

³⁴⁰ - Visual field

عینک ، 20/ 200 یا کمتر باشد. یا کسی که مقدار دیدش آنقدر محدود است که وسیع ترین قطر آن نتواند فاصله زاویه ای که بیشتر از 20 درجه است را فرا گیرد(5).

علت اختلالات بینایی ، می تواند ارثی و مادر زادی ، و یا اکتسابی باشد. در واقع می توان گفت عوامل ایجاد کننده نقص بینایی می توانند مربوط به پیش، حین ، و یا بعد از تولد باشند.

واکنش افراد مبتلا به اختلالات بینایی، نسبت به مشکلات ناشی از این اختلالات می تواند تحت تاثیر متغیرهای زیست شناختی، جامعه شناختی، و روان شناختی قرار گیرد. به عنوان مثال نابینایی از نظر روان شناختی می تواند سازمان یافتگی کلی شخصیت فرد مبتلا را تحت تاثیر شدید خود قرار دهد.

مک گوایر و میرز³⁴¹ ، در مطالعه خود که در آن 27 کودک نابینای مادر زاد یک تا چهار ساله را مورد بررسی قرار دادند ، به این نتیجه رسیدند که کودکان نابینای مادر زاد در معرض مشکلات شخصیتی بیشتری هستند. هرچند که این مشکلات مبنای زیستی نداشته ، بلکه ریشه روان زاد³⁴² دارند (6).

تعدادی از نابینایان با وجود نابینایی در صدد افزایش خود ارزشمندی³⁴³ و تقویت قدرت استقلال خود هستند. این افراد بازخورد تعدیل یافته ای نسبت به نابینایی خود دارند. بازخورد فرد نابینا نسبت به تجارب آسیب زایی که در طی مراحل تحول خود به دست می آورد، و همچنین نگرش او به توانا بودن خود، نقش بنیادی در سازمان یافتگی شخصیت او دارد (7).

افرادی که اختلال بینایی دارند در مذاکره کردن با دیگران و روابط اجتماعی اغلب دچار مشکل می شوند. تماس دیداری برای شروع گفتگو و برقراری ارتباط، و همچنین جلب توجه که با حس بینایی انجام می گیرد ، در افراد نابینا دچار اشکال است. زمانی که فرد نابینا بازخورد مناسب دریافت نمی کند، این باعث می شود که اخمو به نظر برسد. منزوی شدن افراد نابینا منجر به کاهش محرکها، و کاهش تنوع در زندگی شان می شود که این مسائل در کل باعث می شود نقش های اجتماعی آنان در جامعه کاهش یابد(8).

³⁴¹- Mcguire & Meyers

³⁴²- Psychogenic

8- Self – Worth

مفهوم منبع کنترل³⁴⁴، از جمله مفاهیمی است که به صورت علمی در طی چند دهه اخیر مورد توجه بسیاری از پژوهشگران علوم رفتاری و روان شناسان قرار گرفته است، اما در این بین، نام جولیان راتر³⁴⁵ بیشتر با این مفهوم گره خورده است.

راتر اولین کسی است که بطور گسترده پژوهش در این زمینه را شروع کرد. او نیز مانند باندورا³⁴⁶، برای توجیه نمودن رفتار به بیرون و درون ارگانیزم، و نیز به تقویت بیرونی و فرایند های شناختی هر دو توجه دارد. راتر اما گسترده تر از باندورا به فرایند های شناختی انسان پرداخته و معتقد است، ما خود را به صورت موجوداتی هشیار که قادر به تاثیر گذاری بر تجربیات خود هستیم و تصمیماتی می گیریم که زندگی مان را تنظیم می کند، درک می کنیم. او می گوید ما از پیامد رفتارمان بر حسب تقویتی که به دنبال آن خواهد بود انتظار ذهنی داریم. ما احتمال رفتار کردن به شیوه ای خاص را که به تقویت کننده خاصی خواهد انجامید تخمین می زنیم و سپس رفتار خود را مطابق با آن هدایت می کنیم. ضمنا ما ارزش های متفاوتی برای تقویت کننده های متفاوتی قائل می شویم، و در باره ارزش آنها در موقعیت های گوناگون قضاوت می کنیم(9).

از آنجا که هر شخصی در یک زمینه روان شناختی، و یا محیطی منحصر به فرد رفتار می کند یک تقویت کننده معین، امکان دارد ارزش یا اهمیت یکسانی برای همه نداشته باشد. بنابر این فرایند های شناختی درونی افراد، در تعیین نمودن اثر تجربیات اجتماعی- روان شناختی آنان اثر دارد. موقعیت های بیرونی به رفتار ما جهت می دهند، زیرا ما را در تلاش برای دریافت حداکثر میزان تقویت مثبت و نیز دوری از تنبیه بر انگیزته می سازند(10).

راتر معتقد است یکی از ابعادی که افراد را از لحاظ روان شناختی از یکدیگر متمایز می سازد، درجه کنترلی است که تصور می کنند بر رویدادهای زندگی خود دارند. لذا یکی از مفاهیم ویژه و پر اهمیت در نظریه یادگیری اجتماعی راتر منبع کنترل یا مکان کنترل است. او مفهوم منبع کنترل را برای آشکار کردن تفاوت های شخصیت در عقاید افراد نسبت به منبع تقویت خود معرفی نموده است. این مفهوم دارای دو بعد کنترل درونی و کنترل بیرونی است.

³⁴⁴ - Locus Of Control

Julian Rotter -³⁴⁵

³⁴⁶ - Bandura

افرادی که دارای متغیرهای شخصیتی موسوم به منبع کنترل درونی³⁴⁷ هستند، معتقدند که تقویت هایی که دریافت می کنند حاصل کار کردها، رفتارها، یا ویژگی های خود آنها می باشد. منبع کنترل درونی نتیجه ای از ادراک مثبت یا منفی از رویدادها می باشد که تحت کنترل درونی است. افرادی که در این بعد قرار می گیرند، معتقد به خود مختاری بوده خود را حاکم بر سرنوشت خود می دانند و کنترل زندگی را از درون خود می پندارند .

آنها معتقدند که رویداد های مثبت زندگی در نتیجه طرح ریزی دقیق و کوشش پیگیر خود آنان به دست می آید ، به همین دلیل برای اعمال و رفتار و پیامد های ناشی از آن قبول مسئولیت می کنند .

افراد با منبع کنترل درونی معتقدند که سازندگان اصلی زندگی خود هستند و هنگام شکست در کار ، تمام مسئولیت را بر عهده می گیرند . آنها بر رفتار خود بیشتر تسلط داشته ، از نظر اجتماعی فعال ترند و تلاش می نمایند تا رفتار دیگران را تحت تاثیر قرار داده به پیشرفت خود شکوفایی³⁴⁸ و نیل به اهداف خود نیاز شدیدی نشان می دهند. چنین افرادی اغلب جسورند و احساس می کنند در مقابل پاداش ها و تنبیه های زندگی اثر گذارند نه منفعل و نا توان. آنها در برابر استرس های وارده تحمل بیشتری نشان می دهند(11).

افراد با منبع کنترل درونی معتقدند که کنترل نیرومند تری بر زندگی داشته و مطابق با آن رفتار می کنند. پژوهش نشان داده که آنها در تکالیف آزمایشگاهی در سطح بالاتری عمل نموده و کمتر مستعد تاثیر پذیری بوده، ارزش بیشتری برای مهارتها و پیشرفتهای خود قائل می باشند و نسبت به نشانه های محیطی که از آنها برای هدایت رفتارشان استفاده می کنند هشیارترند. آنها اضطراب کمتر و عزت نفس بیشتری را گزارش کرده اند ، آمادگی بیشتری برای پذیرش مسئولیت جهت اعمال خود دارند و از سلامت روانی بیشتر و بالاتری برخوردارند(12).

افراد دارای منبع کنترل بیرونی ، فکر می کنند که دریافت تقویت توسط آنان وابسته به دیگران، تقدیر و یا شانس است. ماهیت کنترل بیرونی هر چه که باشد ، افراد دارای منبع کنترل بیرونی معتقدند که آنان در برابر نیروهای بیرونی نا توان می باشند (13)

اشخاص دارای منبع کنترل بیرونی چون معتقدند رفتار ها یا مهارتهای آنان در تقویت هایی که دریافت می کنند اثری ندارد، به همین دلیل در کوشش برای بهبود موقعیتهای خود فایده ای نمی بینند. آنان به امکان کنترل زندگی خود در

347- Internal

348-Self-actualization

زمان حال و آینده باور چندانی ندارند. آنها خود را مهره های شطرنجی می بینند که سرنوشت، شانسی یا قدرت دیگران

آنها را جا به جا می کند

افراد با منبع کنترل بیرونی دارای ادراک مثبت یا منفی از حوادث و رویدادهایی هستند که ارتباطی با رفتار فرد ندارند و وراى کنترل فردى است. به عبارت روشن تر، وقوع تقویت یا تحقق امور مشروط به عملی از طرف خود نیست، بلکه رویدادها در ارتباط با شانسی، و تحت تاثیر موقعیتها و نیروهای پیچیده بیرونی که او را احاطه کرده اند به وقوع می پیوندد (14).

افراد با منبع کنترل بیرونی بین رفتار خود و رویدادها هیچ گونه رابط علت و معلولی نمی بینند و بخت و اقبال، تصادف، یا اشخاص دیگر را مسئول نتایج رفتار خود می دانند، در نتیجه برای اعمال و رفتار خود مسئولیت نمی پذیرند. افراد با منبع کنترل درونی و افراد با منبع کنترل بیرونی، به شیوه های کاملاً معنا داری با یکدیگر تفاوت دارند. در تایید اهمیت این بعد از وضعیت روان شناختی افراد، یعنی چگونگی وضعیت منبع کنترل از بعد درونی یا بیرونی بودن آن، یکی از پژوهشهای صورت گرفته نشان می دهد آن دسته از افراد نابینا که دارای منبع کنترل درونی بودند و از شرایط خود اطلاع بیشتری داشتند برای حفظ سلامت خود بیشتر نیرو صرف کرده، و در مقایسه با نابینایانی که دارای منبع کنترل بیرونی بودند، بهتر هم موفق می شدند (15).

افراد با منبع کنترل درونی تمایل دارند تسلط خود را بر امور حفظ کنند، زیرا معتقدند که باید منبع رویدادهای شادی باشند که برای آنها اتفاق می افتد، در حالی که افراد با منبع کنترل بیرونی همیشه در دریایی از دلسردی غوطه ورنند و معتقدند که نمی توانند هیچ رویداد شادی آوری را ایجاد کنند (16).

نابینایانی که عزت نفس پایین و متوسط دارند، به طور معنا داری دارای منبع کنترل بیرونی، و آنانی که دارای عزت نفس بالا هستند دارای منبع کنترل درونی می باشند (17).

برخی از مربیان دانش آموزان با نیازهای ویژه تمایل دارند صفات منفی بیشتری را به دانش آموزان نابینایی که دارای منبع کنترل بیرونی هستند نسبت دهند و در مقابل، چنین دانش آموزانی نیز در مقایسه با دانش آموزان دارای منبع کنترل درونی به میزان بیشتری مربیان خود را منفی توصیف کرده اند (18).

دانش آموزان نابینای با منبع کنترل درونی در مقایسه با دانش آموزان نابینای با منبع کنترل بیرونی، از پیشرفت تحصیلی بالاتری برخوردار بوده، مسئولیت بیشتری را در امور تحصیلی احساس می کنند و تمایل دارند در مدرسه نیز فعال تر باشند (19).

پژوهش حاضر به بررسی و مقایسه چگونگی وضعیت منبع کنترل در بین دانش آموزان نابینا و بینای شهر شیراز پرداخته است. هدف کلی از انجام پژوهش مقایسه چگونگی وضعیت منبع کنترل از بعد درونی و یا بیرونی بودن آن در دانش آموزان نابینا و بینا می باشد، که در این راستا شناخت بهتری یکی از ویژگی های مهم روان شناختی دانش آموزان نابینا و بینا و ارائه نتایج به مسئولان و صاحب نظران نیز مورد توجه بوده است.

جهت دستیابی به هدف فوق اهداف ویژه زیر دنبال گردیده است:

- 1- بررسی چگونگی وضعیت منبع کنترل از بعد درونی و یا بیرونی بودن آن در بین دانش آموزان نابینای دختر و پسر.
- 2- بررسی چگونگی وضعیت منبع کنترل از بعد درونی و بیرونی بودن آن در بین دانش آموزان بینای دختر و پسر.
- 3- مقایسه چگونگی وضعیت منبع کنترل از بعد درونی و یا بیرونی آن در بین دانش آموزان نابینا و دانش آموزان بینا.

روش پژوهش

طرح پژوهش: از آنجا که هدف کلی از پژوهش حاضر بررسی و مقایسه چگونگی وضعیت منبع کنترل در بین دانش آموزان نابینا و بینا می باشد که از قبل شکل گرفته، لذا از روش پژوهش علی - مقایسه ای استفاده گردیده است.

جامعه آماری پژوهش: کلیه دانش آموزان نابینا و بینایی که در سال تحصیلی 86 - 85 در مدارس راهنمایی و متوسطه دخترانه و پسرانه شهر شیراز مشغول به تحصیل بوده اند، جامعه آماری پژوهش حاضر را تشکیل می دهند.

نمونه آماری پژوهش: تعداد 80 نفر از دانش آموزان دختر و پسر نابینای دوره راهنمایی و متوسطه مجتمع آموزشی نابینایان شوریده شیراز که بطور تصافی ساده انتخاب گردیده اند، و نیز تعداد 80 نفر از دانش آموزان دختر و پسر بینای دوره راهنمایی و متوسطه مدارس ناحیه 2 آموزش و پرورش شهر شیراز که با روش گروهای جور شده انتخاب گردیده اند. در همتا سازی گروهای نمونه پژوهش حاضر سعی گردیده تا متغیرهایی مانند جنس، سن، وضعیت اجتماعی - اقتصادی خانواده و مورد توجه قرار گیرد.

فرضیه های پژوهش: به منظور رسیدن به اهداف فوق فرضیه های زیر تدوین گردیده است.

1 - بین چگونگی وضعیت منبع کنترل دانش آموزان نابینای دختر و پسر، و دانش آموزان بینای دختر و پسر، از بعد درونی و یا بیرونی بودن آن تفاوت وجود دارد .

2 - بین چگونگی وضعیت منبع کنترل دانش آموزان دختر نابینا و دانش آموزان پسر نابینا، از بعد درونی و یا بیرونی بودن آن تفاوت وجود دارد .

ابزار پژوهش : جهت گرد آوری داده های لازم به منظور بررسی و مقایسه چگونگی وضعیت منبع کنترل در دانش آموزان گروه نمونه پژوهش حاضر، پژوهشگر از آزمون منبع کنترل نوویکی - استریک لند³⁴⁹ استفاده نموده است. این آزمون دارای 40 ماده است، و به منظور کسب اطلاع در باره ادراک اشخاص از چگونگی وضعیت منبع کنترل خود در سال 1973 توسط نوویکی، و استریک لند ساخته و ارائه گردیده است. آزمودنی هر پرسش را با دقت باید بخواند و اگر پاسخ او به آن پرسش بلی بود در زیر ستون بلی، و اگر پاسخش خیر بود در زیر ستون خیر علامت ضربدر بگذارد. تفسیر نتایج این آزمون به قرار زیر است:

1 - از 0 تا 8 امتیاز - تقریباً 1/3 افراد در چنین محدوده ای قرار می گیرند. این گروه از افراد تمایل دارند تا کنترل خود را بر عهده داشته باشند. آنها خود را مسئول موفقیت یا شکست خود می دانند و لذا می توان گفت که دارای منبع کنترل درونی هستند.

2 - از 9 تا 16 امتیاز - اکثر آزمودنی هایی که با این آزمون مورد بررسی قرار گرفته اند امتیازشان در چنین محدوده ای می باشد. آنها خود را تا اندازه ای مسئول اعمال خودشان می دانند، و حتی گاهی تصور می کنند که بر امور روزمره زندگی شان تسلط دارند، اما نه در همه امور .

3 - از 17 تا 40 امتیاز - تقریباً 15٪ اشخاص مورد بررسی قرار گرفته با این آزمون چنین امتیازی را به دست آورده اند. برای این گروه زندگی بیشتر نوعی بازی شانس، تقدیر، و اقبال قلمداد می گردد. بنابر این آنها دارای منبع کنترل بیرونی هستند.

نتایج و بحث

³⁴⁹- Noveeki - Streeklund

در پژوهش حاضر به منظور محاسبه تفاوت احتمالی نمرات حاصل از اجرای ابزار پژوهش (آزمون منبع کنترل نوویکی - استریک لند)، بر روی دانش آموزان گروه نمونه پژوهش، از روش آمار توصیفی (شامل: جداول و نمودارها و شاخص های فراوانی، میانگین، واریانس، و انحراف معیار) و آمار استنباطی (آزمون t برای مقایسه گروههای مستقل) استفاده گردیده است.

برخی از داده های گرد آوری شده پژوهش حاضر جهت بحث و نتیجه گیری توسط پژوهشگر در جداول زیر ارائه گردیده است.

جدول 1 - توزیع فراوانی تعداد دانش آموزان نابینای گروه نمونه پژوهش در سنین مختلف

گروههای سنی	13	14	15	16	17	18	جمع
فراوانی	14	13	13	15	14	11	80
درصد	17/5	16/25	16/25	18/75	17/5	13/75	100

همانطور که ملاحظه می گردد تفاوت بین تعداد آزمودنیهای نابینای گروه نمونه در گروههای سنی مختلف معنی دار نمی باشد.

جدول 2 - توزیع فراوانی تعداد دانش آموزان بینای گروه نمونه پژوهش در سنین مختلف

گروههای سنی	13	14	15	16	17	18	جمع
فراوانی	15	12	13	14	14	12	80
درصد	18/75	15	16/25	17/5	17/5	15	100

در این مورد نیز تفاوت تعداد آزمودنیهای بینای گروه نمونه پژوهش در گروههای سنی مختلف معنی دار نمی باشد.

جدول 3 - توزیع فراوانی تعداد دانش آموزان نابینای گروه نمونه پژوهش بر اساس جنسیت

جنسیت	دختر	پسر	جمع
فراوانی	42	38	80
درصد	52/5	47/5	100

جدول 4 - توزیع فراوانی تعداد دانش آموزان بینای گروه نمونه پژوهش بر اساس جنسیت

جنسیت	دختر	پسر	جمع
فراوانی	40	40	80
درصد	50	50	100

جهت بررسی فرضیه اول پژوهش حاضر ، (بین چگونگی وضعیت منبع کنترل دانش آموزان نابینای دختر و پسر و دانش آموزان بینای دختر و پسر تفاوت وجود دارد) پژوهشگر از روش آماری آزمون t برای مقایسه گروه های مستقل استفاده نموده است، که اطلاعات لازم در جدول شماره پنج ارائه گردیده است.

جدول 5 - مقایسه چگونگی وضعیت منبع کنترل دانش آموزان بینا و نابینا بر اساس نتایج حاصل از اجرای آزمون

منبع کنترل نوویکی - استریک لند

t	دانش آموزان نابینا			دانش آموزان بینا		
	S ²	SD	X	S ²	SD	X
664 / .	7 / 138	2 / 671	13 / 67	6 / 666	2 / 582	15 / 41

همانگونه که از جدول 5 قابل استنباط است بین چگونگی وضعیت منبع کنترل دانش آموزان نابینا و بینا تفاوت معنا دار آماری وجود ندارد . زیرا پس از مراجعه به جدول t برای آزمون دودامنه با درجه آزادی 158، در می یابیم که t محاسبه شده (664 / .) در سطح 05 / . از t جدول (1 / 980) کوچکتر است . لذا فرضیه اول پژوهش حاضر ، یعنی وجود تفاوت بین چگونگی وضعیت منبع کنترل از بعد درونی و یا بیرونی بودن آن در بین دانش آموزان نابینای دختر و پسر و دانش آموزان بینای دختر و پسر رد می گردد.

جهت بررسی فرضیه دوم پژوهش حاضر (بین چگونگی وضعیت منبع کنترل دانش آموزان دختر نابینا و دانش آموزان پسر نابینا از بعد درونی و یا بیرونی بودن آن تفاوت وجود دارد) ، پس از تجزیه و تحلیل یافته های حاصل از اجرای آزمون مورد استفاده در پژوهش حاضر جدول شماره شش تهیه گردید.

جدول 6 - مقایسه چگونگی وضعیت منبع کنترل دانش آموزان نابینای دختر ، و دانش آموزان نابینای پسر از بعد

درونی و یا بیرونی بودن آن

t	دانش آموزان پسر نابینا			دانش آموزان دختر نابینا		
	S ²	SD	X	S ²	SD	X
12 / 22	8 / 78	2 / 96	20 / 17	33 / 08	5 / 75	28 / 97

همان گونه که از 6 قابل استنباط است، بین چگونگی وضعیت منبع کنترل دانش آموزان نابینای دختر و پسر از بعد درونی و یا بیرونی بودن آن تفاوت معنا دار آماری وجود دارد . زیرا پس از مراجعه به جدول t برای آزمون دو دامنه با درجه آزادی 39 ، در می یابیم که t محاسبه شده (12 / 22) در سطح 05 / . از t جدول (2 / 042) بزرگتر است

. لذا فرضیه دوم پژوهش حاضر، یعنی وجود تفاوت بین چگونگی وضعیت منبع کنترل از بعد درونی و یا بیرونی بودن

آن در بین دانش آموزان دختر نابینا و دانش آموزان پسر نابینا تایید می گردد.

منابع:

1 - نامنی، محمد رضا. حیات روشنایی، افسانه و ترابی میلانی، فریده: تحول روانی، آموزش و توانبخشی نابینایان، تهران، انتشارات سمت، 1384 .

2 - Levitt; R.A.(2003), Physiological Psychology, New York. CBS College publishing.

3 - Miller , Laura.(2001) , Visual impairment. <http://www.ces.ncsu.edu/depls/fcs/pubs/nc18>.

4 - Dahlley,A.(2000) , Guidance system for the blind. Retrieved from the web 5/6/2000.<http://andyd.www.media.mit.edu/people/andyad/folio/blind.htm>.

5 - Miller, P. (2000) ,Rehabilitation services for Blind , Retrieved from the web 2/2/2000 .<http://www.dss.state.mo.us/dfs/rehab/htm>.

6 - ملکی رنجبر، جمیله: نابینایی، علل و عوارض آن ، تهران ، نشریه تعلیم و تربیت استثنایی ، شماره 44، مرداد 1384 .

7 - Huiggevoort, Van. (2002), Break through how as self a positive sense of self. In proceeding of he world conference with visual impairment. Noordwidjhout, the Netherlands , July - August.

8 - ملتفت ، قوام: خدمات توانبخشی برای افراد بزرگسال با اختلالات بینایی، تهران، فصلنامه آموزشی و پژوهشی احیا، شماره 18 و 19 ، پاییز 1385.

9 - بیابانگرد، اسماعیل: روشهای افزایش عزت نفس در کودکان و نوجوانان، تهران، انتشارات انجمن اولیا و مربیان

جمهوری اسلامی ایران، 1384.

10 - شولتز، دوان و شولتز، سیدنی آلن: نظریه های شخصیت، مترجم یحیی سید محمدی، تهران، سازمان چاپ

دانشگاه آزاد اسلامی 1383.

11 - کریمی، یوسف: روان شناسی شخصیت، تهران، موسسه نشر ویرایش، 1382.

12 - Ferrel, K, A(2004), Visually impairment: first year results, journal of visual impairment and blindness.

13 - منبع شماره 11.

14 - منبع شماره 9.

15 - Benner.S.M,(2005): Assessing Young children with special needs, New York, Longman.

16 - گنجی، حمزه: ارزشیابی شخصیت، تهران، نشر ساوالان، 1384.

17 - منبع شماره 9.

18 - منبع شماره 15.

19 - افروز، غلامعلی. موسوی، ولی اله و نصرتی، فاطمه: ارتباط بین سبک های اسناد، عزت نفس، خلاقیت و نگرش

در دانشجویان، تهران، فصلنامه آ، ورزشی و پژوهشی احیا، شماره 14 و 15، زمستان 1384 و بهار 1385.